

יהודה פיישטר  
ת.ז. 1-900000  
רח' ברנדה זאב 12/3  
פתח תקווה 49600  
20/04/2013

ת 3 ה י כ

אני, יהודה בן דבקה וחב (בערל) פיישטר, נולדתי ב - 29/10/1927 כבן זקונים להורי במשפחה בת 6 ילדים, בעיר רח'ישצ'ה שבפולין ווהלין, אשר באותם הימים היה שייך האיזור לפולין.

בשנת 1939, כשפרצה המלחמה באירופה, נכבש האיזור שלי על ידי בריה"מ. בקיץ 1941 הגרמנים כבשו את האיזור שהיה בשליטתם עד סוף הקיץ של 1944. כיום, מקום הולדתי שייך לאוקראינה.

ברצוני לספור את סיפורי וכל אשר מתייחס לבית הקברות שבעיר רח'ישצ'ה ואשר שוכן בקצה הצפון מזרחי של העיר.

יהודי העיירה והסביבה אוכלסו בגטו שכלל שני רחובות ראשיים שהובילו ממרכז העיר עד סופה, ובפנייה מזרחה, בתחילת 1942. בית הקברות היהודי שכן בסוף הגטו בצד צפון מזרח לכיוון הנהר סטיר, כך שכל גישה אליו נעשתה רק דרך רחובות הגטו.

שבועיים, בערך, לאחר כניסת הגרמנים לעיירה ב- 1941, צדו הגרמנים מעל 200 בחורים יהודים בגילאי 18-30, וביניהם אחי, בן ציון ז"ל, שהיה יליד 1916, והובילו אותם ברגל לכיוון בית הקברות (עוד בטרם הוקם הגטו). הייתי נער קטן, ורצתי אחרי המובלים והתחבאתי בתבואה שצמחה מחוץ לגדר בית הקברות. צפיתי וראיתי במו עיני כיצד הובלה הקבוצה למקום במורד בית הקברות לכיוון מזרח, והייתי במרחק של כ- 60 מ' מהם, כאשר שמעתי צרודות ירי, וראיתי אנשים נופלים. לאחר שהשתררה דממה, יצאתי ממחבואי ונכנסתי לבית הקברות ומצאתי שטח, שקשה לי היום לאמוד את גודלו, בצורת מלבן, עם רגבי אדמה טריים וסימני דם.

הבנתי שאני עומד מול קבר גדול בו טמונים אחי ושאר הבחורים שצעד עימם. חיפשתי ביאושני לאורך ולרוחב הבור סימנים או חפץ מזהה, ולא מצאתי מאומה מלבד אדמה ספוגה בחלקה בדם, כאשר סביבת הבור היתה יבשה. חזרתי הביתה וסיפורתי להורי. אחי, כמובן, מעולם לא חזר הביתה.

עד לכניסתנו לגטו, היו עוד מספר פעמים של תפיסת צעירים יהודים והובלתם למקומות אשר לא עקבתי אחריהם יותר, ועל פי סיפורי האנשים, הוצאו להורג מחוץ לעיר. על פי שמועה, חלק מהם נודה ונקבר בבית הקברות.

לאחר כניסתנו לגטו, גרנו בסוף הרחוב, סמוך לבית הקברות, אצל דוד בשם אפרים כך ז"ל, מאחר וגורשנו מבתינו.

בתחילת הקיץ, כאשר רעבנו ללחם, אמי רבקה ז"ל, שהיתה ילידת 1887 (בת 55) לקחה מצעים ובגדים ויצאה לכפר אוקראיני בשם פוד'רוק, כדי להמירם

במזון. סמוך לצהרי אותו יום, ראינו שהזונד פיהרר (קציין העיר) רוכב על סוס ומוביל את אמי ועוד מספר נשים שתפסן לפני הכניסה לגטו, והובילן למעצר. אני, יחד עם אחי יהושע ז"ל, יליד 1925 ואחותי בת שבע ז"ל, ילידת 1921, הלכנו לירדנראט, שם נודע לנו שנתפסו יחד עם אמי עוד 11 נשים כאשר יצאו מן הגטו.

הצענו דברי כסף וזהב על מנת לפדותה, אולם נתקלנו בסירוב הגרמנים. לאחר מספר ימים, עברה שמועה ש- 12 הנשים מובלות לכיוון בית הקברות. הבנו שזהו סופן ושוב עקבתי אחריהן עד אשר נכנסו לבית הקברות. התחבאתי מעבר לגדר ובמרחק של פחות מ- 50 מ' ראיתי איך 12 הנשים עומדות לפני בור, והזונדפיהרר עובר מאחורי גבן. עם גבו אלי, ומצמיד אקדח לעורף כל אחת ויורה בהן, והן נופלות.

נשארתי מאובן וכבר לא הייתי צריך לבדוק את אשר ראיתי. בכוחות לא לי חזרתי הביתה וסיפרתי לאחי. אחי הבכור דוד נתפס באחד המשלוחים ונהרג. אחותי ואחי הושמדו יחד עם שאר יהודי הגטו ביא' באלול בשנת 1942 ונקברו בקבר אחים בדרך לכפר קופציסקה, ושם הוקם גלעד לזכרם על ידינו, בני רחיישצ'ה לאחר המלחמה.

אני הצלחתי לברוח מהגטו לפני חיסולו, והתחבאתי אצל איכרי הסביבה מתחזה לנוצרי. לאחר מכן, ברחתי ליערות והצטרפתי לפרטיזנים. בשנת 1944 שוחרר האיזור בידי הסובייטים.

עלי לציין, שלאחר בריחתי מהגטו, נפגשתי ביער עם בחורים שברחו לאחר חיסול הגטו והתחבאו ולא נמצאו על ידי הגרמנים. הם סיפרו לי שהגרמנים הצליחו ללכוד עוד אנשים שהצליחו להסתתר לאחר החיסול ההמוני של אנשי הגטו. אותם אנשים הובלו לבית הקברות, חוסלו ונקברו במקום. הם לא יכלו להעיד על כמות האנשים שנרצחו, והם עצמם אינם בין החיים כיום.

הנני מצהיר בזאת, שאני בדיעה צלולה, וכל אשר סיפרתי להלן, הינו אמת לאמיתיה, החרוטה בזכרוני ובלבי. עד היום אני חווה את הזוועות האלה וחולם על כל אשר קרה. הוכרתי כנכה רדיפות הנאצים ב- 50% בשל עצבים, ואני נמצא בטיפול עד היום.

אני מצהיר בזאת, שאני בדיעה צלולה, וכל אשר סיפרתי להלן, הינו אמת לאמיתיה, החרוטה בזכרוני ובלבי. עד היום אני חווה את הזוועות האלה וחולם על כל אשר קרה. הוכרתי כנכה רדיפות הנאצים ב- 50% בשל עצבים, ואני נמצא בטיפול עד היום.

קצאת באת אל המתים

יהודה פייטל

No. 228/2013 מס'

**ЗАВЕРЕНИЕ ПОДПИСИ**

**אימות חתימה**

Я, нижеподписавшийся, Яков Белкин,

אני הח"מ יעקב בלקינד

Нотариус, бюро которого находится по  
Адресу: ул. Нордау, 30, Петах-Тиква,  
Израиль

נוטריון ב-רח' נורדאו 30, פתח-תקוה,  
ישראל

Удостоверяю, что в день 4.06.2013

מאשר כי ביום 4.06.2013

Явился (ась) ко мне в контору  
Госп-жа /дин/ Юда Файнлер

ניצב/ה לפני 13/6/13

Личность которого/й я установил на  
Основании удостоверения личности/  
009000001

שזהותו הוכחה לי על-על פי ת.ז.  
ישראלית מס' 009000001

Заграничного паспорта № \_\_\_\_\_

דרכון מס' \_\_\_\_\_

Выданного /кем/ МВД

שניתנה ב- משרד הפנים ישראל

где в Петах-Тиква

Когда 04.06.2013

ביום 04.06.2013

и он/а добровольно и собственноручно  
подписался/ась/ на документе, который  
приобщён и обозначен литерой "А" или  
No. \_\_\_\_\_

וחתם(ה) (ו) מרצונו (נס) החופשי על  
מסמך שלעיל (המצורף ומסומן באות  
/מספר \_\_\_\_\_ א' (שמעבר  
לדף) \_\_\_\_\_

Я удостоверяю подпись указанного выше  
Лица своей подписью и печатью

ולראיה הנני מאמת את חתימתו/ה/הם  
של החותם/מותים הנ"ל

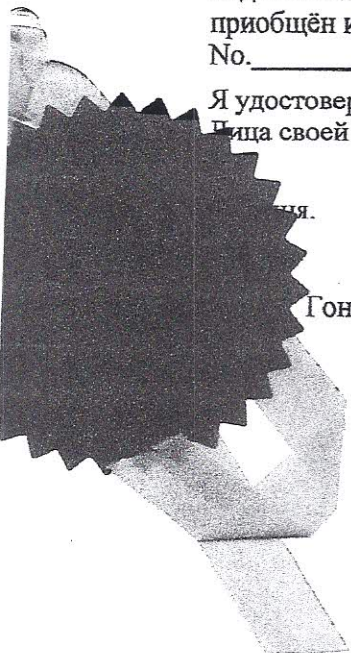
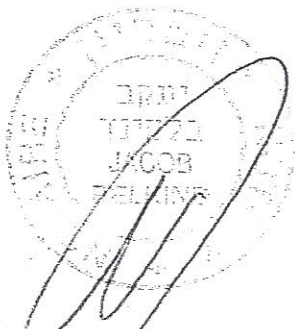
בחתימת ידי ובחותמי  
היום

Гонорар 294 шекелей

ש"ח 294 שכר בסך

חותם נוטריון  
Подпись

חתימה  
SIGNATURE



Переклад з івриту

Юда Файштер

Посв.особи 900000-1

Вул. Бранде Зеєв, 12-3, Петах Тіква, 49600

20.04.2013

## Декларація

Я, Юда, син Ривки та Дова (Берла) Файштер, народився 29.10.1927. Я був молодшим сином у родині з шістьма дітьми. Ми жили в м. Рожище області Волинь, яка в ті часи належала Польщі.

У 1939 році, коли почалася 2-а світова війна, наш район захопив СРСР. Влітку 1941 року наш район окупували німецькі війська; окупація тривала до 1944 року. В цей час район належить Україні.

Я хочу розповісти свою історію, а також історію кладовища в м. Рожище (у північно-східній частині міста).

На початку 1942 року євреїв, що проживали в містечку та окрузі, помістили в гетто. Там були дві головні вулиці, які вели з центру міста до околиці, на захід.

Єврейське кладовище розташовувалося на краю гетто, у північно-східному напрямку (до річки Стир). Пройти до цвинтаря можна було тільки через гетто.

В 1941-му, приблизно через два тижні після входу німців у містечко, вони відібрали понад 200 єврейських чоловіків від 18 до 30 років, у тому числі мого брата, покійного Бен-Ціона, 1916 року народження, і відвели їх до кладовища (ще до створення гетто). Я, тоді ще підліток, побіг за колоною і сховався в полі біля цвинтарної стіни. Я бачив своїми очима,

як чоловіків відвели на схід, до схилу. Я був у 60 метрах від них. Раптово я почув постріли і побачив, як чоловіки падають навznak. Потім стало тихо. Я вийшов з укриття і увійшов на кладовище. Я побачив прямокутну ділянку (зараз мені складно оцінити її розмір) свіжоскопаної землі зі слідами крові.

Я зрозумів, що стою біля братської могили, в якій лежать єврейські чоловіки, в тому числі мій брат. У відчаї я шукав якісь речі, предмети, що залишилися, але нічого не знайшов, крім просоченої кров'ю землі. Навколо ями було сухо. Я пішов додому і все розповів батькам. Як ви розумієте, брат так і не повернувся.

До створення гетто було ще кілька подібних випадків, коли євреїв забирали в бік кладовища. Я не ходив за ними, але знайомі казали, що їх розстрілювали на міській околиці. З чуток їх розстрілювали і ховали на території кладовища.

Після того, як нас помістили в гетто, ми жили в кінці вулиці, недалеко від кладовища, у дядька, покійного Ефраїма Каца (нас вигнали з нашого будинку).

На початку літа, коли ми голодували, моя покійна мати Ривка, 1887 року народження (їй було 55 років), взяла постільну білизну та одяг та відправилася в українське поселення під назвою Пожарок, щоб обміняти речі на продукти. Ближче до полудня того дня ми побачили, як зондерфюрер (комендант міста) верхи на коні веде мою матір та інших жінок, яких він схопив біля виходу з гетто, у в'язницю. Я, мій брат Єошуа (покійний), 1925 року народження, та моя сестра Бат-Шева (покійна, 1921 року народження, пішли до Юденрату, де моя мати та 11 інших жінок було заарештовано, коли вони намагалися вийти з гетто.

Ми пропонували срібло та золото, щоб викупити маму, але німці відмовилися. Через кілька днів пройшов слух, що 12 затриманих жінок ведуть у бік кладовища. Ми зрозуміли, що це кінець. Я знову пішов за ними до самого кладовища. Сховався за огорожею, в 50 метрах, і бачив, як 12 жінок стоять біля ями, а зондерфюрер проходить у них за спиною, спиною до мене, і стріляє кожній в потилицю. Жінки падали навznak.

Від жаху я не міг поворухнутися. Перевіряти не треба було - я все бачив своїми очима.

З останніх сил я добрався додому і все розповів братові.

Мого старшого брата Давида схопили і розстріляли. Сестру і брата знищили разом з іншими євреями гетто 12-го дня місяця Елул, в 1942 році. Їх поховали у братській могилі по дорозі до села Копчиська, де ми, уродженці Рожища, встановили в їх пам'ять монумент після війни.

Мені вдалося втекти з гетто ще до того, як їх розстріляли. Я ховався у місцевих селян, прикидався християнином. Потім утік до лісу і вступив в партизанський загін. У 1944 році радянські війська звільнили наш район.

Хочу відзначити, що після втечі з гетто я зустрів у лісі хлопців, які втекли після ліквідації гетто та сховалися; німці не знайшли їх, проте, за їх словами, знайшли і схопили інших мешканців гетто, що ховалися. Їх відвели на кладовище, розстріляли і там же поховали.

Хлопці не могли сказати, скільки людей розстріляли; тепер і їх самих немає в живих.

Я підтверджую, що перебуваю при здоровому розумі і добрій пам'яті та що все розказане є правдою, що назавжди залишилася в моєму розумі й серці. Донині я згадую те, що трапилося, бачу кошмарні сни ночами.

Мене визнали інвалідом, постраждалим від переслідувань нацистів, на 50% за станом нервової системи. Я донині проходжу лікування.

Кілька років тому разом з делегацією уродженців Рожища я відвідав кладовище. Більшість пам'яток вкрадені, а ті, що залишилися стояти, ледь тримаються. Я шукав ухил, де розстріляли брата, шукав місце, де похована мати, однак все там заросло травою, за кладовищем не доглядають. Таке враження, що все покрито землею – могили, що залишилися, провалюються.

Під справжнім підписуюся власноручно.

Юда Файштер